U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobců: **a) M. Y. K., b) M. K., c) M. A. K., d) S. K., e) M. K., f) S. K., g) A. K.,** všichni zast. JUDr. Yvetou Janákovou, advokátkou se sídlem Příkop 27/2a, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 18. 1. 2017, čj. OAM-944/ZA-ZA11-P06-2016, čj. OAM-940/ZA-ZA11-P06-2016, čj. OAM-942/ZA-ZA11-P06-2016, čj. OAM-943/ZA-ZA11-P06-2016, čj. OAM-941/ZA-ZA11-P06-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 5. 2017, čj. 63 Az 5/2017–74,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobci a) až g) (dále „stěžovatelé“) domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutím žalovaného specifikovaným v záhlaví. Těmito rozhodnutími žalovaný rozhodl o jednotlivých žádostech stěžovatelů o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Krajský soud nejprve shrnul následovně skutkový stav. Stěžovatel a) pracoval jako ředitel komise pro posuzování zakázek na stavební projekty pro Ministerstvo vnitra Afghánské islámské republiky (dále též jen „Afghánistán“). Ty zakázky, které mu připadaly finančně nadhodnocené, nepovolil. Asi 4 měsíce po jmenování do této funkce mu začaly vyhrožovat jemu neznámé osoby. Dle jejich požadavků měl buď povolovat projekty, které předkládaly, nebo z funkce odstoupit. Dále mu vyhrožovaly útoky kyselinou, znásilněním jeho dcer [stěžovatelek c) – g)] a manželky [stěžovatelka b)] a

únosem stěžovatelky c). Následně stěžovatel a) svým dcerám a manželce zakázal vycházet z domu. Osobně ministru vnitra podal žádost o ochranu, kterou odeslal i na policejní prezidium a afghánský národní bezpečností úřad. Dostalo se mu upozornění, že by měl svoji rodinu chránit zejména on sám. Ohledně telefonních čísel mu bylo sděleno, že policejní orgány nejsou tak dobře technicky vybavené, aby našly konkrétní osoby pouze podle telefonních čísel. Stěžovatel a) pak odvezl svoji rodinu z Kábulu do města Mazár-i-Šaríf, kde žije jeho švagr. Zhruba dva měsíce před odjezdem z Afghánistánu se v budově Ministerstva vnitra setkal s panem A. G. M., který na něj namířil zbraň a vyhrožoval mu. Po tomto incidentu se na nikoho s žádostí o pomoc neobrátil, jelikož věděl, že tato osoba má takovou politickou moc, že by to bylo zbytečné. Následně společně s rodinou odcestoval do Turecka a později do České republiky, kde požádal o mezinárodní ochranu.

[3] Krajský soud souhlasil se žalovaným, že stěžovatelé nenaplňují taxativní důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Ve vztahu k institutu doplňkové ochrany uvedl, že nebylo prokázáno, že by jim hrozilo nebezpečí dle § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu ze strany státních orgánů. K vyhrožování ze strany pana A. G. M. uvedl, že jeho jednání bylo zjevně nelegální a afghánské státní orgány by nahlášení takového incidentu nemohly ignorovat. Stěžovatelé pouze spekulovali, že by nemělo žádný smysl obrátit se na státní orgány z důvodu velké politické moci dané soukromé osoby. Stěžovatel a) se s ním navíc setkal pouze jednou, a to náhodně. Z tohoto důvodu soud odmítl provést důkazy, kterými stěžovatelé chtěli prokázat politickou exponovanost pana A. G. M.

[4] Zároveň k důvodům k poskytnutí doplňkové ochrany krajský soud uvedl, že stěžovatel a) mohl odejít z práce, což by způsobilo, že by mu nadále nebylo vyhrožováno. To nakonec také udělal, když opustil zemi původu a odcestoval do Turecka a později do České republiky. Dopis, který předložil soudu, nepovažoval krajský soud za věrohodný, jelikož osoby, které mu vyhrožovaly, požadovaly jeho odchod z pozice, kterou vykonával.

[5] Ve vztahu k bezpečnostní situaci v Afghánistánu uvedl, že žalovaný vycházel z dostatečně aktuálních zpráv. Soud provedl důkaz třemi zprávami z počátku roku 2017, které pouze potvrdily, že bezpečnostní situace je stejná jako ta, kterou vzal za prokázanou žalovaný ve svém rozhodnutí, tedy sice problematická, avšak nedosahující takové nebezpečnosti, aby bylo nutné udělit doplňkovou ochranu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku krajského soudu podali stěžovatelé kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Domnívají se, že jejich kasační stížnost je přijatelná, jelikož judikatura Nejvyššího správního soudu doposud neřešila, zda je krajský soud povinen provést dokazování o skutkové otázce bezpečnosti situace v zemi původu ke dni rozhodnutí o žalobě. Za další důvod přijatelnosti označili pochybení krajského soudu, který neprovedl jimi navržené důkazní prostředky a provedl pouze ty, které označil v soudním řízení žalovaný.

[7] V kasační stížnosti namítali, že krajský soud pochybil, pokud neprovedl žádný z navržených důkazů, kterými stěžovatelé chtěli prokázat politickou exponovanost pana A. G. M. Ten stěžovateli a) hrozil zabitím. Názor soudu, že se před panem A. G. M. mohli domáhat ochrany státních orgánů, není nijak podložený. Za hrozbu vykonání trestu smrti ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu, resp. mučení dle písm. b) stejného

ustanovení, je dle judikatury nutné považovat i situace, kdy cizinci hrozí vážné nebezpečí a ten se nemůže domoci ochrany státu, jehož je občanem. Neschopnost domoci se ochrany se snažili stěžovatelé dokázat právě navrhovanými důkazy.

[8] Ve vztahu k § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu stěžovatelé uvedli, že žalovaný vycházel ze zpráv o bezpečnostní situaci v Afghánistánu roku 2015. Krajský soud sice doplnil dokazování o zprávy z počátku roku 2017, avšak ani tyto zprávy nejsou dostatečné. Namítal, že situace v Afghánistánu, a konkrétně v Kábulu, se koncem roku 2016 zhoršila.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje napadené rozhodnutí i rozsudek za správné. Žalovaný shromáždil dostatek informací o situaci v Afghánistánu, použil přiměřeně aktuální, objektivně dosažitelné a dostatečně reprezentativní informace o stavu politické a bezpečnostní situace. Dále se vyjádřil obdobně jako v napadeném rozhodnutí a setrval na něm. Poukázal na to, že se výpovědi stěžovatelů rozcházejí v časových souslednostech.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Ve věcech mezinárodní ochrany se soud nejprve zabývá otázkou přípustnosti kasační stížnosti (§ 102 a násl. s. ř. s.), poté zkoumá její přijatelnost ve smyslu § 104a s. ř. s. (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2006, čj. 8 Azs 5/2006-30), tj. zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ tak, že *„[p]řesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* V případě, že tomu tak není, zdejší soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Soud v projednávané věci shledal, že kasační stížnost není nepřípustná, nicméně přesah vlastních zájmů stěžovatelů neshledal, z čehož plyne její nepřijatelnost.

[13] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto kasační soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatelů nepřesahuje jejich zájmy natolik, aby se jí zdejší soud podrobně věcně zabýval.

[14] Není pravdivé tvrzení, že by se Nejvyšší správní soud již nevyjádřil k tomu, zda je krajský soud povinen zabývat se otázkou bezpečnostní situace v zemi původu ke dni rozhodnutí o žalobě. Tento požadavek, jak jej správně i stěžovatelé zařadili, vychází z čl.

46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, kde je uvedeno, že *„[č]lenské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.“* Interpretací tohoto článku se již Nejvyšší správní soud rozsáhle zabýval v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 194/2015-32 a dále také např. v rozsudku ze dne 17. 1. 2017, čj. 5 Azs 293/2016-19.

[15] Nejvyšší správní soud nepovažuje za vadu řízení s vlivem na zákonnost to, že krajský soud neprovedl navrhované důkazy. Žalovaný i krajský soud vyslovili úvahu, že stěžovatel a) mohl přestat vykonávat funkci, kvůli které mu bylo vyhrožováno, což nakonec i udělal tím, že z Afghánistánu odešel a funkci fakticky opustil. Osoby, které mu dříve vyhrožovaly, tak nemají žádný důvod jej nadále kontaktovat nebo mu vyhrožovat, neboť jejich požadavek, aby zakázky schvaloval nebo z funkce odešel, byl naplněn. Stěžovatelé žádným způsobem tuto úvahu nesporují a nevyvrací. Pakliže z tohoto důvodu není rozsudek krajského soudu napaden, nemůže Nejvyšší správní soud případnou správnost uvedeného závěru dále posuzovat, neboť je zásadně vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Nad rámec soud poznamenává, že se mu jeví uvedený závěr krajského soudu logický. Doplňková ochrana směřuje k poskytnutí ochrany proti aktuálně či v blízké době hrozícímu nebezpečí, nikoliv proti v minulosti hrozícímu nebezpečí (viz i krajským soudem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, čj. 5 Azs 80/2007-87). V takovém případě je bezpředmětné zabývat se tím, zda se stěžovatel a) mohl domáhat ochrany u státních orgánů Afghánistánu před panem A. G. M. Tato osoba totiž nemá důvod zastrašovat stěžovatele a), neboť opustil funkci ředitele komise pro posuzování zakázek.

[16] Dle názoru Nejvyššího správního soudu se krajský soud dostatečně pečlivě zabýval aktuální bezpečnostní situací v Afghánistánu. Při soudním jednání, které se uskutečnilo 29. 5. 2017, krajský soud provedl důkazy zprávami z konce února roku 2017. Na jejich základě dospěl ke stejnému závěru jako žalovaný ohledně bezpečnosti v Afghánistánu. Tři měsíce staré zprávy jsou dle kasačního soudu dostatečně aktuální. Stěžovatelé ani žádné důkazy nenavrhovali, ani nijak nekonkretizovali, z jakého důvodu jsou provedené zprávy nedostatečné. Pouze tvrdili, že se bezpečnostní situace koncem roku 2016 zhoršila a dokazování, které provedl krajský soud, je bez jakékoliv další specifikace nedostatečné, přičemž pouze obecně poukazovali na povinnost vycházet z aktuálního stavu. Zároveň ani netvrdili, že by se bezpečnostní situace v mezidobí (konec února až konec května roku 2017) jakýmkoliv způsobem změnila.

[17] Z výše uvedeného je patrné, že zákonná úprava a ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu poskytují dostatečnou odpověď na všechny námitky uvedené v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval dle zákonných ustanovení a ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelů, a proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[20] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 12. prosince 2017

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu